

Svetozár Hurban-Vajanský

Na Bašnárovom kopci

Svetozár Hurban-Vajanský

Na Bašnárovom kopci

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=211066140101

Svetozár Hurban Vajanský

Na Bašnárovom kopci

Od Prietrže po Bašnárov vedie suchopárna cesta. Napravo v dolinke leží dedinka Bukovec, cele zahrabaná stromami, nad ktorými vypína sa lipa, akých je málo na lipohojnom Slovensku. Je to opravdivý lipový obor, najmä jej výška je impozantná. Všetky vekové stromy okolo nej menia sa na nízke krovie, keď hľadiš z vršku na dedinu. Bár by ju chránila pieta slovenského srdca pred záhubou. Raz ju ochránil pred Židom a jeho pažravosťou Ján Leška, vtedy farár bukovský. Škoda by bolo tohto stromového monumentu, keď mramorových u nás niet. Nemá síce nápisu, ale, možno, poeta budúcich čias vypočuje z jej šumu nejakú rapsódiu lepšej budúcnosti.

Šiel som v lete týmto krajom. Slnko pálilo mocne z čistého neba. Zanechajúc kamenisté úhory, prišiel som do Bašnárov, kopaníc, pozostávajúcich z niekoľkých domov a hospodárskych stavísk. Domy a staviská potešia dušu slovenského človeka. Vidiš pred sebou stavbu na poschodie, čistú, bielu, mocnú. Dvor široký, pohodlný, štvorku v ňom možno obrátiť. Brána s veľkým solídnym oblúkom vedie pod šopu. Tam sú silné dva vozy na železných osiach, nové pluhy. Stajne naplnené tučným dobytkom. Vysoký kamenný násyp vedie k dverám do príbytku. Dverami vstúpiš do siene, zo siene do kuchyne. Ako to tam jasá všetko čistotou. Naľavo je predná izba, veľká, jasná – páchne

z nej sviežo-pečeným chlebom. Nábytok a riad je v nej ako všade u zámožných slovenských sedliakov: v ľavom kúte stôl, okolo lavice, nad stolom na vešiaku pestré džbáanky, misky a pekne vyrovnaný rad pohárikov. Na stene obraz Luthera. V prostriedku stojí on, okolo neho na menších obrázkoch výjavy z jeho života. Nájdeš i Kuzmányho i Jozeffyho. Za roštom je domáca bibliotéka: Biblia, hrubý Tranoscius, snár, postila, kalendár. Na dvoch posteliach periny až po samú povalu, a ktoré nemajú už miesta, visia nad posteľami na hambáľkoch. Plachty posteľné vyšité sú koketne červeným pamukom, v kúte nad stolom stojí trojuholná kasnička – schránka peňazí a písomností. I nešťastná daňová knižka tam špatí svet boží, a nepobije sa s piatkami, ležiacimi vedľa nej.

Pusto bolo u Bašnárov, keď som zastal pred najkrajším domom. Zo susedného nižšieho domca volali na mňa dve decká: „Žide! Žide!“ Nie hádam preto, že by moja tvár upomínala na egyptských nedobrovoľných tehlárov, ale preto, že tam útla mládež každého pokladá za Žida, ktorý nosí nemecké šaty. Uznám, mrzelo ma to: už čokoľvek, ale Židom sa mi nechce byť. A to tým menej, keď som zbadal, že jedno z detí, desaťročné dievča, malo utešenú tváričku a oči pravé nezábudky. Mladší, chlapček, bol rusý, dosť špinavý, ale svieži a čiperný ako vlč. Ja vám nesiem lásku, vy znachorence; ja môžem cez vaše belasé a temné očka preniknúť do vašich dobrých dušičiek; teším sa, že máte krdel' bielych húsok, tučné voly, dojné kravy, bujné kone; mňa pýchou plní váš krásny dom, vaše buclaté líčka: a vy...

že Žide, Žide! No dost', zato moja láska nevyhasne a moje oko
nestratí svoju vnikajúcu silu.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.